

Janza Frigyes

SZABAD GONDOLATOK
BALLA ZOLTÁN KÖSZÖNTÉSÉNEK ÜRÜGYÉN

Kedves Zoltán!

Szeretettel köszöntelek korszakot lezáró születésnapod alkalmából.

Nagyra becsülöm a munkásságodat. Na, elsősorban nemcsak a bejárt életút miatt, hanem azért, mert minden megnyilvánulásod mögött tiszta szándékot látok. Számos kérdésben nem egyezik a véleményünk, de kölcsönös tisztelet mellett barátként tekinthetünk egymásra.

Az összejtek kutatása arra az eredményre vezetett, hogy négyféle összejtípus létezik.

Totipotens összejt az összes (embrionális és extraembrionális) szövet és szerv létrehozására képes. Totipotens sejtnek tekintjük a megtermékenyített petesejtet. Pluripotens összejt nem képes extraembrionális szövet létrehozására, de mindhárom csiralemez kialakítására és ivarsejtek képzésére is alkalmas. Ilyen az embrionális összejt. Multipotens összejt nem képes ivarsejt létrehozására, de bármely más sejtípus kifejlődhet belőle. Ilyenek a szervezet szöveti összejtjei. Unipotens összejt egyetlen sejtípust képes előállítani, de képes a megújulásra, ami megkülönbözteti a nem összejt testi sejtektől.

Minden erőltetett párhuzam nélkül, e négy fogalommal keretet adhatunk a Te pályafutásodnak és élettéljesítményednek is.

Ünnepelt barátunk a mezei virágok színpompás tarkaságához hasonlítható színes egyéniség. Fizikai karaktere totipotens, szellemi képessége omnipotens, szűkebb szakmai érdeklődése alapján pluripotens, munkáltatója szempontjából unipotens, de előmenetele, történelmileg kialakult gátak miatt impotens.

Totipotens, mert bármilyen foglalkozás sikeres műveléséhez adottak a képességei. Omnipotens, mert a „szabad művészeteken” túl is bármilyen szellemi alkotásra képes. Pluripotens, mert az érdeklődése középpontjában álló közigazgatáshoz kapcsolódó bármely tudományos eredményre képes intelligensen

rezonálni és reagálni. Unipotens, amennyiben pályafutása egyetlen ágazathoz, a rendészethez, a Belügyminisztériumhoz kötődik. Impotens, mert a történelmi események megakadályozták az előmeneteli és a magasabb elismerési lehetőségeit. Adottságai, képességei alapján bármilyen magasabb beosztás betöltésére alkalmas lett volna. Nem mintha a teljesítménye alapján jogosan viselt egyetemi docensi cím és a kortárs tudósok egybehangzó véleménye alapján a tudósok közötti top 10-es helyezése nem lenne elegendő ok a pályatársak és a tanítványok iránta érzett tiszteletére, de ha felfelé nem terjeszkedhetett, oldalirányban vált nagyszerű tanárrá, kiváló ügyvéddé, amatőr sportolóvá, lehenyerlő sármórré, nagyszerű barátta, s ha kellett, a jog terepét soha el nem hagyó pengeéles debattórré. Azonban udvariassága, a tényeket soha nem negligáló kritikus szelleme számos szakmai-oktatási kérdés megoldásához járult hozzá. Akárhogy nézzük is, a felsorolt összejt-kategóriák mindegyikében szerepel a *potens* szó. Ez a szó a bármely irányú megközelítés ellenére egységet teremt e munkásság megítélésében.

Balla Zoltán tanár úr nemcsak magáévá tette a tudományt, de meg is termékenyítette azt. Sokan csak az erőszakos magáévá tételig jutnak el, sokszor plagizációs incesztuson keresztül az áhított nászig, a fogantatás minden reménye nélkül. Balla Zoltán tudományos eredményei azonban a szerelem gyümölcsei. Lehet, hogy elvetélnek, lehet, hogy koraszülöttek, de hogy figyelemre méltóan eredetiek, az biztos. A közrend és közbiztonság fogalma körüli megállapításait nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Miként az életben a monogámia, úgy a tudomány területén a monománia nem feltétlenül a libidóhiány jele. Ennek feltételezése Balla Zoltán esetében amúgy sem életszerű. Éppen ellenkezőleg, a közrend és közbiztonság fogalmi rendszere és az általános közigazgatási filozófia közös metszéspontja értelmezésének kényszere erős belső késztetéseket feltételez.

A közrend és közbiztonság fogalma közötti viszony (alá- vagy fölérendeltség, esetleg mellérendeltség) másfél évszázada a tudomány fókuszában szereplő kérdés. Körbe-körbe járunk, lassan szellemi maszturbáció, politikailag elvárt onánia gyanúja lengi körbe a megfejtési igyekezetet. Nem vesszük észre, hogy foglyul ejtett minket e két vitatott fogalom.

Tanár úr megpróbál kitörni ebből a szellemi kalodából, próbálkozásai részleges eredménnyel is járnak, de ő sem látja be, hogy ebből a vitából nem lehet másképpen kitörni, mint annak a felismerésével, hogy azok a társadalmi jelenségek, amelyeket ezzel a két szóval akarunk lefedni, túlnőnek a két fogalom általi jellemzésen. A szemantikai revízió mellett új fogalmak (is) kelleneek.

A közrend és a közbiztonság fogalmát kizárólag a jogi és igazgatási keretből levezetni újra és újra szellemi körben forgást eredményez. A viszonyuk nem vitatható, de nem fedí le teljes spektrumában a társadalmi valóságot. A társadalmi

mozgások irányító erői a jogi aktusokon keresztül hatnak, de miként az irányítás és a vezetés két önálló tartalommal bíró fogalom, úgy a jog irányító keretei mellett aktívan léteznek más, társadalmat formáló, vezető erők is.

Az V. („Sors”) szimfónia C-mollja az érzelmeké és a vágyaké, a VI. szimfónia F-dúrja a természet hangja. A hétköznapjainkat átszövik a szerelmek, a szokások, a hagyományok, a hiedelmek, az új technikai eredmények által kikényszerített eljárások múltat felülíró erői. Ezen eljárásoknak, viszonyulásoknak időre van szükségük ahhoz, hogy eleinte még zavaros, kásás állapotukból magatartást befolyásoló jogi aktusokká váljanak.

Amíg a jog nem válaszol az új jelenségekre, addig ezek a mélyben fortyogó, tapogatózó folyamatok is alakítják a közrendet és a közbiztonságot. Legitim államvezetési igény a pontosan meghatározható fogalmak által vezérelt igazgatási szerkezet kialakítása. Eközben egyre több jelenséget kényszerülünk szabályozni, a jog uralma alá vonni, de ez a szükségszerű gyakorlat nem vezethet az élet egyszerűbb negatív jelenségeinek kriminalizálásához.

Ne a fogalmak vezessék a hétköznapjaink cselekvéseit, hanem a gyakorlat alkosson fogalmakat. Akár új fogalmakat is, amelyek alkalmasak az élet új jelenségeinek leírására, definiálására. Persze, elő lehet venni régi fogalmakat is, olyanokat, amelyek nem a hamisnak vélt igazságtartalmuk miatt koptak ki a közbeszédből, hanem politikai folyamatok tették látszólag időszerűtlenné a használatukat. Ilyen fogalom a közbátorság fogalma. Az 1848-as forradalmi elődeink még „Közbátorsági Bizottmány”-ban gondolkodtak, általa uralva a közrendet és a közcsendet.

Később, a kiegyezést követően, a legitim állami erőszak privilégiumának kivívásával kontraindikálttá vált a közbátorság gyakorlata, majd lassan a fogalom is kikopott a tudományos érdeklődés látóteréből. Kiöntöttük a fürdővízzel együtt a gyermeket is. Felmentettük az állampolgárt a deviáns magatartásokkal szembeni önhatalmon nyugvó fellépés morális kötelezettsége alól, miközben csak részben tettük alkalmassá az államot a panaszok fogadására. Íme, egy szép feladat a rendészettudomány és a rendészetpolitológia számára. Érdemes lenne rehabilitálni ezt a fogalmat, mert bizonyos elemeinek gyakorlata nélkül fékezhetetlenek maradhatnak a felgyorsult társadalmi folyamatok negatív kinövésai. Jogos: a fék az államé, de legalább a kézifék maradhatna a saját kezünkben. Ne feledjük: *Habár felül a gálya... azért a víz az úr!*

Tisztelt Tanár Úr! Kedves Zoltán!

Reméljük, hogy még hosszú ideig, új tudományos eredményeknek is örvendezve élvezhetjük a társaságodat.